

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Praha 1, Národní 16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 10. 2013, č. j. 6 A 140/2011 – 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal dne 7. 4. 2011 Městskému soudu v Praze žalobu, kterou se domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2011, č. j. 1371/11, kterým nebyl stěžovateli určen advokát k poskytnutí právní služby s odůvodněním, že k téže právní službě mu byl již rozhodnutím žalované ze dne 1. 4. 2011, č. j. 858/11, advokát (Mgr. M. Chytil) určen.

[2] Městský soud v Praze nejdříve usnesením ze dne 3. 8. 2011, č. j. 6 A 140/2011 - 5, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku z podané žaloby ve výši 2000 Kč. Na uvedenou výzvu reagoval stěžovatel dne 25. 8. 2011 zasláním vyplněného zestručněného prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech a žádostí o osvobození od soudních poplatků. Této žádosti městský soud usnesením ze dne 10. 11. 2011, č. j. 6 A 140/2011 - 8, vyhověl a stěžovateli s ohledem na jeho majetkové poměry přiznal osvobození od soudních poplatků.

[3] Následně však Městský soud v Praze v záhlaví citovaným usnesením ze dne 2. 10. 2013 osvobození od soudních poplatků stěžovateli odňal. V odůvodnění svého rozhodnutí městský soud uvedl, že osvobození od soudních poplatků bylo stěžovateli přiznáno jen proto, že soud v době rozhodování o osvobození stěžovatele od soudních poplatků neměl znalost o jeho „*kverulorní činnosti*“. „*Městský soud v Praze eviduje k dnešnímu dni u žalobce 370 žalob (z toho 112 nevyřízených), které v naprosté většině napadají rozhodnutí České advokátní komory, případně její nečinnost nebo nezákonný zásah, kterého se Komora podle žalob vůči žalobci dopustila.*“ Jejich charakter je přitom podle

názoru městského soudu samoučelný, stěžovateli nejde o vyřešení sporu, ale o spor samotný, přičemž zneužívá toho, že je osvobozen od soudních poplatků. Městský soud rovněž konstatoval, že stěžovatel zahájil proti žalované řadu sporů, jejichž scénář je stále stejný, stěžovatel má podle mínění městského soudu úmysl trvale a bezplatně využívat služeb advokátů, aniž by byl ochoten respektovat právní rámec poskytování advokátních služeb. Městský soud uzavřel s poukazem na několik rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, jimiž byly zamítnuty kasační stížnosti stěžovatele směřující proti usnesením, kterým nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků, že považuje za nesprávné, aby stěžovatel i nadále čerpal dobrodiní osvobození od soudních poplatků i ve věcech dříve zahájených.

[4] Stěžovatel napadl uvedené usnesení městského soudu podáním, kterým se domáhá jeho kasace. Své nesouhlasné stanovisko stěžovatel v kasační stížnosti směřuje jak vůči postupu, tak i závěrům městského soudu. Pokud mu městský soud nejprve přiznal osvobození od soudních poplatků a poté je odňal, ačkoli shledal, že je nemajetný, jedná se podle názoru stěžovatele o „svévolnou revizí“ vydaného soudního aktu, „která není ničím jiným než ústavně nekonformní pomstou soudu.“ Odnětí osvobození od soudních poplatků je navíc podle stěžovatele nezákonné a svévolné, protože jeho důvodem je povaha sporů, jež stěžovatel vede, nikoli zákonem vymezené předpoklady. Stěžovatel dále tvrdí, že postup městského soudu mu prakticky znemožňuje domáhat se soudní ochrany před činností žalované, odnětí osvobození od soudních poplatků považuje za „kvaži-pořádkovou pokutu“. V závěru stěžovatel vyjadřuje nesouhlas s celkovým přístupem městského soudu k jím vedeným řízením, když jej označuje za „absurdní, zanjatý a svévolný“ a důvody, na nichž spočívá, za „lživé“ a „smýšlené“, což vyhrocuje tvrzením, že „osočuje-li MěS v Praze navrhovatele z blbosti ve všech procesech, ať si to soud nesmí dovolit, i kdyby to byla pravda i jen z 5 %, což není, tak i navrhovatel smí vylíčit stupidní konání šestého senátu.“

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), z textu podání lze dovodit, že namítá nezákonnost a nepřezkoumatelnost usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[6] V rámci přezkumu naplnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud v tomto případě netrval, s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení městského soudu, na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Opačný postup by totiž znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz).

[7] Kasační stížnost je tak podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná, byť nebyl zaplacen soudní poplatek a stěžovatel ani není zastoupen advokátem. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že není důvodná.

[8] S námitkou stěžovatele ohledně nezákonnosti v záhlaví citovaného usnesení městského soudu, jímž mu bylo odňato dříve přiznané osvobození od soudních poplatků, se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. výslovně připouští možnost odnětí osvobození od soudních poplatků se zpětnou účinností. Pokud se tedy městský soud rozhodl aplikovat toto ustanovení, jeho postup ústí do vydání předmětného usnesení nelze hodnotit jako „svévolnou revizí“, jak namítá stěžovatel.

[9] Problematikou odnětí osvobození od soudních poplatků, a to i ve stěžovatelově případě, se Nejvyšší správní soud v minulosti již opakovaně zabýval (srov. např. rozsudek ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 – 91, či usnesení ze dne 18. 12. 2012, č. j. 7 As 103/2012 – 20, nebo usnesení ze dne 7. 5. 2013, č. j. 4 As 61/2013 – 11). Z ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s., z něhož je zřejmé, že zpětné odnětí již přiznaného osvobození od soudních poplatků spojuje zákon se skutečností, že se ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození od soudních poplatků neodůvodňovaly, Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovedl, že v takovém hodnocení není otázka nedostatku prostředků na straně žadatele jediným kritériem. „*Součástí posouzení poměrů účastníka je rovněž úvaha, zda žadatel neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem. (...) Uplatňuje-li stěžovatel svá práva zjevně šikanózním způsobem, svévolně a účelově, soudí se nikoli pro nalezení meritorního řešení svého sporu, ale pro samotné vedení sporu, nelze mu přiznat osvobození od soudních poplatků ani s ohledem na jeho sociální poměry.*“ (srov. cit. usnesení č. j. 4 As 61/2013 – 11).

[10] Nejvyšší správní soud, shodně s městským soudem, i v nyní posuzovaném případě dospěl k závěru, že stěžovatelův postup v předmětném sporu naplňuje znaky šikanózního, svévolného a účelového výkonu práv. O tomto závěru svědčí nejen specifická procesní aktivita stěžovatele, která zřetelně není vedena snahou nalézt řešení původního sporu, jehož samotná podstata tak zůstává výrazně upozaděna, ale i extrémně vysoký počet sporů, které stěžovatel vede a které jsou v mnoha případech skutkově a právně prakticky totožné. Jak Nejvyšší správní soud již konstatoval např. v usnesení ze dne 20. 9. 2012, č. j. 7 As 103/2012 – 12, „*pokud má stěžovatel objektivním právem přiznanou procesní možnost vést určité spory, je jeho právem je skutečně vést. Institut osvobození od soudních poplatků však není určen k tomu, aby umožnil nemajetným osobám vést jakékoli spory podle jejich libosti, ale primárně k ochraně přístupu nemajetných osob k soudu ve věcech, které se nějakým způsobem dotýkají jejich životní sféry. Pakliže se tedy stěžovatel rozhodl vést i spory, které se této jeho životní sféry nedotýkají, nemůže mu v tom být nijak bráněno, je však na místě, aby tak stěžovatel činil s vědomím, že každý spor s sebou nevyhnutelně nese i své náklady.*“ Pokud stěžovatel nesouhlasí s termínem „*vede řízení*“, které má za „*iracionální*“, Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné stěžovateli připomenout, že je to právě on jako osoba navrhovatele, kdo uplatňuje a disponuje jednotlivými procesními návrhy a prostřednictvím nich tedy určuje, zda vůbec bude řízení zahájeno, příp. jakým směrem se jím zahájené řízení bude ubírat.

[11] Usnesení městského soudu proto nelze hodnotit ani jako „*ústavně nekonformní pomstu soudu*“, jak namítá stěžovatel, neboť není pravda, že soud je oprávněn odejmout přiznané osvobození od soudních poplatků jen tehdy, dojde-li k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný. Proto městský soud nepochybil, když odnětí osvobození od soudních poplatků odůvodnil specifickou procesní aktivitou stěžovatele, kterou popsal, a své závěry řádně a srozumitelně zdůvodnil. Není tedy pravdou, že by městský soud své rozhodnutí založil na „*klevetách*“ či „*zaujatém osočování*“ stěžovatele nebo že by ve svých úvahách vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, když měl „*zamlčovat*“ některá podání stěžovatele. Usnesení městského soudu, na jehož základě bylo stěžovateli zpětně odňato osvobození od soudních poplatků, není dle Nejvyššího správního soudu nezákonné, ani nesrozumitelné. Naopak některé stěžovatelovy námitky (např. odkaz na neexistující řízení před rozšířeným senátem „*3 As 125/12*“) či výtky často dosahují až charakteru nesrozumitelných příkazů či pokynů, které nejsou vůbec způsobilé k tomu, aby byly jakkoliv samostatně posouzeny.

[12] Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele jako nedůvodnou ze shora uvedených důvodů zamítl (§ 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi,

který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, takže jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu